

LEAKED

ทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาด้านภัยเกี่ยวกับการผลิต
เนื้อหาทางเพศของเยาวชนในประเทศไทย

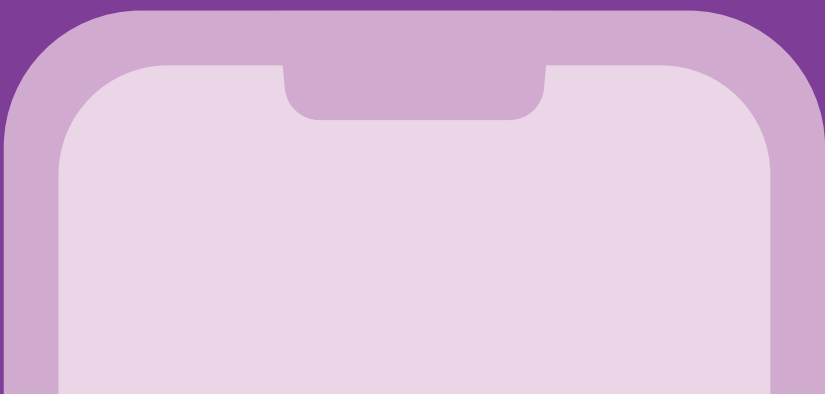
เอกสารสรุป
และวิเคราะห์
ประเด็นสำคัญ

3.

ความสัมพันธ์
ในโลกดิจิทัล
และแรงจูงใจ
อันซับซ้อน
ของเยาวชน

โครงการ Leaked ได้รับโอกาสที่หาได้ยากในการวางรากฐานนโยบายความปลอดภัยสำหรับเด็กในโลกดิจิทัล โดยอ้างอิงจากประสบการณ์ตรงของเยาวชน โครงการได้เก็บข้อมูลผ่านแบบสำรวจจากเยาวชนจำนวน 1,916 คน อายุระหว่าง 9–17 ปี ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ควบคู่กับการรับฟังความคิดเห็นเชิงลึกจากเยาวชนผ่านกระบวนการปรึกษาหารือเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่ได้ช่วยสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เยาวชนมีความเข้าใจและมองเรื่องความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ และความเสี่ยงในโลกดิจิทัลของตนเองอย่างไร

รายงานสรุป
ประเด็นสำคัญ:

3 ความสัมพันธ์ ในโลกดิจิทัล และแรงจูงใจ อันซับซ้อน ของเยาวชน

เอกสารฉบับนี้มองว่าการผลิตเนื้อหาทางเพศ ไม่ใช่ปัญหาที่แยกออกมาโดดเดี่ยว หรือเป็นสิ่งที่ต้องตื่นตระหนกทางศีลธรรม แต่เป็นชุดของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่ซับซ้อนทางสังคม จิตใจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี แทนการตั้งคำถามว่าเหตุใดเยาวชนจึง “มีพฤติกรรมเสี่ยง” เอกสารฉบับนี้ชวนตั้งคำถามว่า พฤติกรรมดังกล่าวตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมแบบใดในชีวิตของเยาวชน การทำความเข้าใจว่าเหตุใดเยาวชนผลิตและส่งต่อเนื้อหาทางเพศเป็นหัวใจในการพัฒนาแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม ละเอียดอ่อน และสอดคล้องกับความ เป็นจริงในชีวิตของพวกเขา

เมื่อมุ่งเน้นที่แรงจูงใจเป็นหลัก รายงานฉบับนี้ จึงหลีกเลี่ยงการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าว ผ่านกรอบของ “พฤติกรรมเสี่ยง” และหันมาวิเคราะห์แทนว่า กลยุทธ์ทางสังคม แรงกดดัน และคุณค่าต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเยาวชนในโลกดิจิทัลอย่างไร แนวทางนี้ช่วยท้าทายวาทกรรมที่มักตีตราเยาวชนว่าอ่อนต่อโลก ขาดวิจารณญาณ หรือขาดความยับยั้งชั่งใจ และเปิดพื้นที่ให้เราเข้าใจว่า พฤติกรรมของเยาวชนไม่ได้เกิดขึ้นอย่างโดดเดี่ยว หากแต่เกิดขึ้นภายใต้ระบบนิเวศของความสัมพันธ์ อิทธิพลทางสังคม และการออกแบบของแพลตฟอร์มเทคโนโลยี

ระบบนิเวศทางสังคม

และวัฒนธรรม:
เมื่อมีการเชื่อมต่อ
มากกว่าการชี้แนะ

ในภาคเหนือของประเทศไทย ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลไม่ได้อยู่ที่การเข้าถึงอีกต่อไป แต่อยู่ที่การได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนที่เหมาะสม เนื่องจากเยาวชนร้อยละ 91 มีอุปกรณ์ดิจิทัลเป็นของตนเอง เยาวชนไม่ได้เป็นเพียงผู้ใช้เทคโนโลยีเป็นครั้งคราว หากแต่เป็นผู้ที่ใช้ชีวิตอยู่กับโลกดิจิทัลแทบตลอดช่วงเวลาที่ตื่นอยู่ในแต่ละวัน ส่งผลให้เส้นแบ่งระหว่างชีวิตออนไลน์และออฟไลน์เลือนรางลงเรื่อย ๆ

แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น อินสตาแกรม ติ๊กต็อก และยูทูบ ไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือ แต่เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมและสังคมที่สร้างบรรทัดฐาน หล่อหลอมตัวตน กำหนดความ

สัมพันธ์ และทำให้ “การมองเห็น” กลายเป็นรูปแบบหนึ่งของคุณค่าทางสังคม อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการสนับสนุนแบบดั้งเดิม เช่น โรงเรียนและครอบครัวยังไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อความเร็วและความซับซ้อนของสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่เยาวชนกำลังเผชิญได้

ปัญหาส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะเยาวชนไม่ตระหนักรู้ถึงความเสี่ยง หากแต่เกิดจากการที่พวกเขาต้องเผชิญกับระบบเศรษฐกิจของการมองเห็นและการมีตัวตนออนไลน์ รวมถึงแรงขับเคลื่อนจากกลุ่มเพื่อน โดยมีคำแนะนำจากผู้ใหญ่ในระดับที่ยังไม่เพียงพอ

ครอบครัว “แห่วงกลาง”

พ่อแม่และผู้ปกครองส่วนใหญ่พึ่งพาประสบการณ์และทักษะที่เรียนรู้ด้วยตนเองมาให้คำแนะนำเยาวชนเกี่ยวกับโลกออนไลน์ในขณะเดียวกัน เทคโนโลยีดิจิทัลพัฒนาอย่างรวดเร็ว และส่งผลต่อวิธีการที่เยาวชนใช้สื่อสาร เข้าสังคม และแสดงออกถึงความรักและความใกล้ชิด บริบทที่สำคัญประการหนึ่งของภาคเหนือของประเทศไทย คือการมีอยู่ของครอบครัว “แห่วงกลาง” จำนวนมาก กล่าวคือ พ่อแม่ย้ายเข้าเมืองเพื่อทำงาน ขณะที่บุตรหลานอยู่ในความดูแลของปู่ย่าตายาย แม้ครอบครัวลักษณะนี้ สามารถมอบความมั่นคงทางอารมณ์ได้ แต่อาจก่อให้เกิดช่องว่างทางความรู้ระหว่างรุ่นได้เช่นกัน แม้ว่าปู่ย่าตายายจำนวนมากจะมีบทบาทสำคัญในการดูแลและคุ้มครองเด็ก แต่หลายคนอาจยังขาดความรู้เชิงดิจิทัลที่จำเป็นต่อการทำความเข้าใจอัลกอริทึมของแพลตฟอร์ม วัฒนธรรมอินฟลูเอนเซอร์ หรือแรงกดดันทางสังคมภายในชุมชนเกมและแอปพลิเคชันส่งข้อความ ช่องว่างนี้อาจทิ้งให้เยาวชนส่วนใหญ่เผชิญกับปฏิสัมพันธ์ดิจิทัลที่ซับซ้อนเพียงลำพัง

การสอนเรื่องความปลอดภัย ออนไลน์ เริ่มต้นช้าเกินไป

การศึกษาของโครงการ Leaked แสดงให้เห็นถึงช่องว่างที่สำคัญของการศึกษาในระบบ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีอายุ 18 ปี กล่าวว่าการศึกษาด้านความปลอดภัยดิจิทัลเริ่มต้นที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หรือ 6 ซึ่ง “สายเกินไป” กว่าที่การสอนในระบบจะเริ่มต้นขึ้น เยาวชนจำนวนมากได้พัฒนานิสัยดิจิทัลที่ “เป็นธรรมชาติ” เรียบร้อยแล้ว รวมถึงบรรทัดฐานเกี่ยวกับการส่งต่อรูปภาพ การตั้งค่าการมองเห็น และการตอบสนองภายใต้แรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน

ในภาพรวม ร้อยละ 61 ของผู้ตอบแบบสำรวจรายงานว่าตนเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยออนไลน์ด้วยตนเอง เกือบครึ่งหนึ่งระบุว่าพ่อแม่ (ร้อยละ 47) หรือโรงเรียน (ร้อยละ 47) เป็นผู้สอน เมื่อผนวกกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น พบว่าการสอนนี้มักมีจำกัด ครั้งเดียวจบ และไม่เชื่อมโยงกับสิ่งที่เยาวชนพบเจอในชีวิตดิจิทัล ผู้ตอบแบบสำรวจในเขตชนบทระบุว่าเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าเพื่อนในเขตเมือง (ร้อยละ 63 เทียบกับร้อยละ 58)

**บรรทัดฐานทางสังคม
ช่วงเวลา “เอ๊ะ”:
การปลูกฝังความตระหนักรู้
ผ่านร่างกาย**

ในบริบทวัฒนธรรมไทย การพูดคำว่า “ไม่” กับเพื่อนหรือผู้ที่มีอายุมากกว่าอาจส่งผลกระทบต่อทางสังคม บรรทัดฐานเรื่องความสุภาพและความอ่อนน้อมถ่อมตน ผ่านแนวคิดเรื่องความเกรงใจ อาจทำให้การปฏิเสธดูมีความเสี่ยงทางสังคม

จึงมีความจำเป็นอย่างสูงในการสนับสนุนให้เยาวชนรับรู้และสังเกตสัญญาณแรกเริ่มของความอึดอัดใจ ผู้ปฏิบัติงานหลายคนสะท้อนตรงกันว่า ทักษะสำคัญอย่างหนึ่งคือการช่วยให้เยาวชนพัฒนาความตระหนักรู้ต่อร่างกายและความรู้สึกของตนเอง หรือความสามารถในการสังเกต “ความรู้สึกเอ๊ะ” หรือ ช่วงเวลาที่เริ่มรู้สึกว่าบางอย่างไม่ถูกต้องหรือไม่น่าไว้วางใจ

การสอนเยาวชนให้สังเกตความรู้สึกเหล่านี้ การหยุดคิดก่อนการโต้ตอบ และการปฏิเสธได้โดยไม่รู้สึกผิดหรือละอายใจ อาจเป็นแนวทางด้านความปลอดภัยที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมมากกว่าการสอนแบบอิงกฎเพียงอย่างเดียว ในสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนด้านความสัมพันธ์ แนวทางเช่นนี้ช่วยยกระดับการป้องกันจากการ “ทำตามคำแนะนำ” ไปสู่การ “รับรู้และเชื่อมั่นในความรู้สึกของตนเอง” ซึ่งในสภาพแวดล้อมที่ความสัมพันธ์มีความซับซ้อนทักษะเช่นนี้อาจช่วยคุ้มครองเยาวชนได้มากกว่าการให้คำแนะนำเชิงเทคนิคเพียงอย่างเดียว

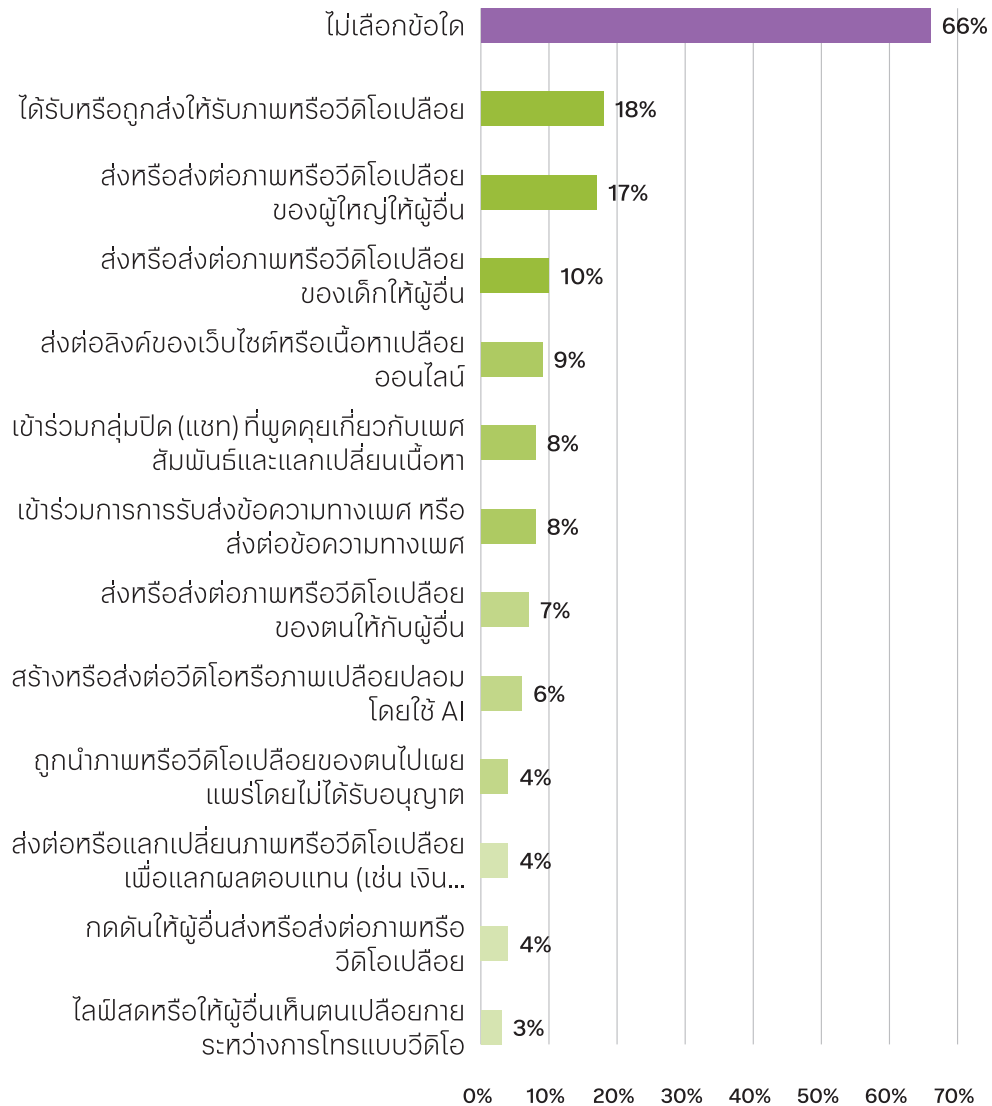
**วัฒนธรรมแห่งความเจียม
และ
“อย่าชี้โพรงให้กระรอก”**

สุภาชิตไทยอย่าง “อย่าชี้โพรงให้กระรอก” สะท้อนความกังวลทางสังคมที่ว่า การพูดเรื่องเพศอาจเท่ากับการชี้หน้าหรือส่งเสริมให้เยาวชนสนใจเรื่องเพศมากขึ้น แนวคิดเช่นนี้อาจนำไปสู่ “สุญญากาศด้านความปลอดภัย” เพราะเมื่อผู้ใหญ่หลีกเลี่ยงที่จะพูดคุย เยาวชนอาจต้องเผชิญกับความเสี่ยงโดยไม่มีพื้นที่ให้ตั้งคำถามหรือขอคำแนะนำอย่างปลอดภัย

เมื่อเยาวชนเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่สบายใจหรือเป็นอันตราย พวกเขาอาจไม่กล้าขอความช่วยเหลือ เพราะเกรงว่าจะถูกตำหนิ ตัดสิน หรือถูกมองว่าเป็นฝ่ายผิด มากกว่าจะได้รับการรับฟังและช่วยเหลือ

ข้อค้นพบที่ว่า ร้อยละ 44 ของผู้ตอบแบบสำรวจระบุว่าไม่ได้ทำอะไรเลยหลังได้รับเนื้อหาทางเพศ จึงไม่ควรถูกตีความอย่างผิวเผินว่าเป็นความเพิกเฉยหรือความยินยอม หากแต่อาจสะท้อนถึงความเคยชิน ความกลัวว่าจะถูกตำหนิ หรือความพยายามหลีกเลี่ยงผลกระทบทางสังคมที่อาจตามมา ในสภาพแวดล้อมดิจิทัลที่เนื้อหาทางเพศปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก และมักถูกทำให้ดูเป็นเรื่องปกติผ่านอัลกอริทึมของแพลตฟอร์ม การ “ไม่ตอบสนอง” อาจเป็นกลยุทธ์ในการรับมือมากกว่าจะเป็นการแสดงจุดยืนทางศีลธรรมหรือความไม่รู้รู้สึกอะไรเลย

การรับรู้เกี่ยวกับการส่งต่อเนื้อหาทางเพศของเพื่อน

สามารถตอบได้หลายข้อ คำถามนี้ถามกลุ่มเด็กโตเท่านั้น (n=937)

ทักษะดิจิทัล ที่มากกว่า การหลีกเลี่ยง ความเสี่ยง

การสอนเรื่องความปลอดภัยออนไลน์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่การระบุความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงคนแปลกหน้า แม้จะมีความสำคัญก็ตาม แต่รูปแบบดังกล่าวมักล้มเหลวในการสะท้อนความเป็นจริงที่เยาวชนพบเจอ ที่ซึ่งแรงกดดันและความคลุมเครือเกิดขึ้นภายใต้มิตรภาพ ความสัมพันธ์แบบแฟน และเพื่อนในกลุ่มต่างๆ มากกว่าจะมาจากคนนอกที่ตนไม่รู้จัก

เยาวชนจึงต้องมีทักษะที่ช่วยให้สามารถตัดสินใจในแต่ละขั้นตอน: ได้แก่ สังเกตเมื่อตนรู้สึกอึดอัด กำหนดขอบเขต ปฏิเสธแรงกดดัน และการถอนตัวจากสถานการณ์ที่ชวนให้อึดอัดได้อย่างปลอดภัย นักจิตวิทยาที่ปรึกษาคนหนึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญในการสอนเยาวชนให้รู้จักหยุดคิด

มากกว่า“ทักษะเชิงเทคนิค”: การขาดหายไปของทักษะ ดิจิทัลเชิงอารมณ์

การอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยดิจิทัลในประเทศไทยแต่เดิมให้ความสำคัญกับ “ทักษะเชิงเทคนิค” เกี่ยวกับแพลตฟอร์ม เช่น วิธีการบล็อกผู้ใช้ รายงานเนื้อหา หรือตั้งรหัสผ่าน แม้ว่าทักษะนี้จะเป็นเรื่องสำคัญ ข้อมูลของโครงการ

ฟังสัญญาณจากร่างกาย และเข้าใจถึงผลกระทบในระยะยาวที่เกิดจากการกระทำออนไลน์ รวมถึงความคงอยู่ถาวรของร่องรอยทางดิจิทัล (K-0904-11)

ความท้าทายเหล่านี้ยังมีที่มาจากการออกแบบของแพลตฟอร์มด้วย สภาพแวดล้อมโซเชียลมีเดียให้รางวัลต่อการมองเห็น ความนิยม และการมีส่วนร่วม ตอกย้ำการเปรียบเทียบและกระตุ้นการแสดงตัวตน การตัดสินใจส่งเนื้อหาทางเพศจึงแทบไม่ใช่เรื่องส่วนบุคคลหรือการขาดความยั้งคิด แต่เป็นการตัดสินใจภายใต้ระบบที่ขับเคลื่อนด้วยอารมณ์ความรู้สึกและปัจจัยเชิงพาณิชย์

Leaked แสดงให้เห็นว่าความเสี่ยงสำคัญเกิดจากการขาด “ทักษะเชิงอารมณ์” หรือทักษะในการรู้เท่าทันอารมณ์และความสัมพันธ์ที่จำเป็นต่อการรับมือกับแรงกดดัน การให้ความยินยอมพร้อมใจ และความคลุมเครือในพื้นที่ดิจิทัล

เมื่อการพบเห็นเนื้อหาทางเพศ ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติ

การพบเห็นเนื้อหาทางเพศของกลุ่มบุคคลวัยเดียวกันเป็นเรื่องปกติ ร้อยละ 36 ของผู้ตอบแบบสำรวจกล่าวว่าตนรู้จักกับบุคคลในโรงเรียนที่ส่งต่อและได้รับเนื้อหาทางเพศในช่วงเดือนที่ผ่านมา สะท้อนถึงระดับการพบเห็นด้วยตนเอง และแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาทางเพศจะวนเวียนอยู่ในเครือข่ายกลุ่มเพื่อนสนิท มากกว่าจะมาจากคนที่ไม่รู้จัก

เมื่อถามว่าเยาวชนตอบสนองอย่างไรภายหลังจากได้รับเนื้อหาทางเพศของบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี:

- ร้อยละ 44 กล่าวว่าตนบล็อกผู้ส่ง
- ร้อยละ 44 กล่าวว่าตนไม่ได้ทำอะไร
- ร้อยละ 22 รายงานเนื้อหาดังกล่าวต่อแพลตฟอร์ม
- ร้อยละ 14 บอกเพื่อนหรือพี่น้องตน
- ร้อยละ 10 บันทึกเนื้อหาเก็บไว้
- ร้อยละ 8 ส่งต่อเนื้อหา

การที่ผู้ตอบแบบสำรวจเกือบครึ่งหนึ่งระบุว่าตนไม่ได้ทำอะไรเป็นเรื่องน่าสนใจมาก การไม่ทำอะไรไม่ใช่การแสดงถึงการยอมรับเสมอไป แต่อาจเกิดจากความชินชา ความไม่แน่ใจ ความกลัวต่อผลกระทบที่อาจตามมา หรือมุมมองว่าการแทรกแซงเป็นสิ่งไร้ประโยชน์ ในบริบทนี้อาจเข้าใจได้ว่าการไม่ได้ทำอะไรอาจเป็นการตอบสนองของบรรทัดฐานทางดิจิทัลที่กำลังเปลี่ยนแปลง เมื่อเนื้อหาทางเพศกลายเป็นเรื่องธรรมดา และการเพิกเฉยถือเป็นสิ่งปกติมากกว่าการเข้าไปยุ่งเกี่ยว

แรงจูงใจที่ซับซ้อน: เหตุใดเยาวชนจึงส่งต่อเนื้อหาทางเพศ

แรงจูงใจสำหรับการส่งต่อเนื้อหาทางเพศถูกหล่อหลอมจากบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมดิจิทัลดังกล่าวข้างต้น จากผู้ตอบแบบสำรวจจำนวน 323 คน ที่รู้จักเพื่อนในโรงเรียนที่ส่งเนื้อหาทางเพศ พบว่ามีเหตุผลหลักดังต่อไปนี้: เพื่อสร้างตัวตนหรือการมองเห็น เพื่อสิ่งตอบแทน เพราะรู้สึกดีหรือได้รับการยอมรับ แสดงความไว้วางใจ เพราะถูกกดดันหรือหลอกลวง และทำตามบรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน

แรงจูงใจเหล่านี้สะท้อนถึงกลยุทธ์ทางสังคมมากกว่าความคึกคะนอง สำหรับเยาวชนแล้ว การส่งต่อเนื้อหาทางเพศไม่ได้ถือว่าเป็น “พฤติกรรมเสี่ยง” เสมอไป หากเป็นการตอบสนองต่อเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ จิตใจ และสังคมในขณะนั้น ภายใต้สภาพแวดล้อมที่กำหนดและออกแบบโดยแพลตฟอร์มดิจิทัล

เพื่อการมีตัวตนและ สร้างการมองเห็น

เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแบบสำรวจ (ร้อยละ 48) เชื่อว่าการส่งเนื้อหาทางเพศอาจนำไปสู่การได้รับยอดไลค์หรือผู้ติดตามเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนว่า ‘การถูกมองเห็น’ ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการได้รับการยอมรับและมีตัวตนในสังคม เจ้าหน้าที่ด้านหน้าสะท้อนว่า เยาวชนบางคน โดยเฉพาะผู้ที่รู้สึกขาดการยอมรับหรือการชื่นชมในชีวิตจริง อาจมองว่าร่างกายของตนเป็นหนึ่งในไม่กี่วิธีที่สามารถใช้เพื่อดึงดูดความสนใจ การยอมรับ หรือความเชื่อมโยงกับผู้อื่น

เพื่อสิ่งตอบแทน

หนึ่งในข้อค้นพบที่น่าจับตามองที่สุดคือ ร้อยละ 45 เชื่อว่า เงิน ของขวัญ ค่าโทรศัพท์ หรือไอเทมในเกมเป็นแรงจูงใจให้ส่งเนื้อหาทางเพศที่ผลิตขึ้นเอง นี้ไม่ใช่ “การแสวงหาประโยชน์เชิงพาณิชย์” แบบดั้งเดิม แต่สะท้อนรูปแบบของการต่อรองและแลกเปลี่ยนในชีวิตดิจิทัลมากกว่า ในวัฒนธรรมเกมและอินฟลูเอนเซอร์ ภาพส่วนตัวอาจกลายเป็น “สกุลเงินทางสังคม” ที่ช่วยให้เยาวชนมีส่วนร่วม เลื่อนขั้น หรือสร้างสถานะบางอย่างได้ ผู้ปฏิบัติงานกล่าวว่าแรงจูงใจนี้มีรากฐานมาจากความภูมิใจ ความสำเร็จ และการได้ควบคุม มากกว่ามาจากความโลภ

ความเชื่อมโยงระหว่างการแสวงหาความนิยมในโซเชียลมีเดียและความปรารถนาที่จะมีรายได้ นั่น ยังสะท้อนอย่างชัดเจนจากคำบอกเล่า

ของผู้ให้สัมภาษณ์อายุ 18 ปีรายหนึ่งทีกล่าวว่า: “เยาวชนต้องการการยอมรับในโซเชียลมีเดีย หากมีผู้ติดตามจำนวนมาก ก็สามารถสร้างรายได้ และได้รับวิวสินค้าออนไลน์ด้วย คนจำนวนมากได้รับแรงจูงใจจากความคิดที่ว่าถ้ามีผู้ติดตามจำนวนมากถือว่าเป็นคนสำคัญ” (K-1706-19) มุมมองนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าใจในแรงขับเคลื่อนทางจิตใจ สังคมและอารมณ์เชิงลึกเบื้องหลังพฤติกรรมของเยาวชน โดยเฉพาะในบริบทที่อิสรภาพทางการเงินถูกผูกโยงเข้ากับคุณค่าและอัตลักษณ์ของตน

เพื่อรู้สึกดี หรือได้รับ การยอมรับ

ผู้ตอบแบบสำรวจร้อยละ 40 เชื่อว่าการส่งเนื้อหาทางเพศมีความเชื่อมโยงกับการยืนยันทางอารมณ์ ในขณะที่ร้อยละ 24 ระบุชัดเจนว่าเกี่ยวกับการได้รับการชื่นชมหรือการยอมรับ อย่างไรก็ตาม มีช่องว่างที่เห็นได้ชัดระหว่างการรับรู้ถึงแรงจูงใจนี้ในตัวผู้อื่นกับการยอมรับสิ่งนี้ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น ร้อยละ 80 ของเด็กผู้หญิงไม่เห็นด้วยว่าการส่งภาพทางเพศจะสร้างความรู้สึกในตนเองได้ แต่มองว่าเป็นการเปิดเผยตัวตนหรือมีความเสี่ยงทางสังคม

ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้ว่ามุมมองการเรียกร้องความสนใจจะถูกพูดถึงอย่างแพร่หลาย อาจไม่ได้สะท้อนประสบการณ์ภายในใจของเยาวชนเสมอไป สภาพแวดล้อมโซเชียลมีเดียที่เชิดชภาพลักษณ์ในอุดมคติเกี่ยวกับความงาม ความร่ำรวย และความสำเร็จ อาจยิ่งกระตุ้นความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองให้สูงขึ้นแทนที่จะช่วยลดทอนลง

เพราะถูกกดดัน หรือหลอกลวง

ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 34 กล่าวว่าตนรู้จักเพื่อนที่เคยถูกลอกให้ส่งเนื้อหาทางเพศ และร้อยละ 25 รู้จักเพื่อนที่เคยถูกกดดันให้ส่ง แรกกดดันส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แนบเนียน: เช่น การร้องขอซ้ำๆ การบงการทางอารมณ์ การไซโปรไฟล์ปลอม หรือแกล้งทำเป็นมุกตลก ทำทนายหรือทดสอบความไว้วางใจ

ที่น่าสังเกตคือ มีเพียงร้อยละ 8 ของผู้ตอบแบบสำรวจที่เห็นด้วยว่าการถูกกดดันให้ส่งเนื้อหาทางเพศเป็นเรื่อง “ปกติ” แสดงถึงความตระหนักรู้อย่างมากว่าแรกกดดันดังกล่าวนั้นไม่เหมาะสม แม้จะเป็นการกระทำที่ยังคงแพร่หลายก็ตาม

เพื่อแสดงความไว้วางใจ หรือความใกล้ชิด

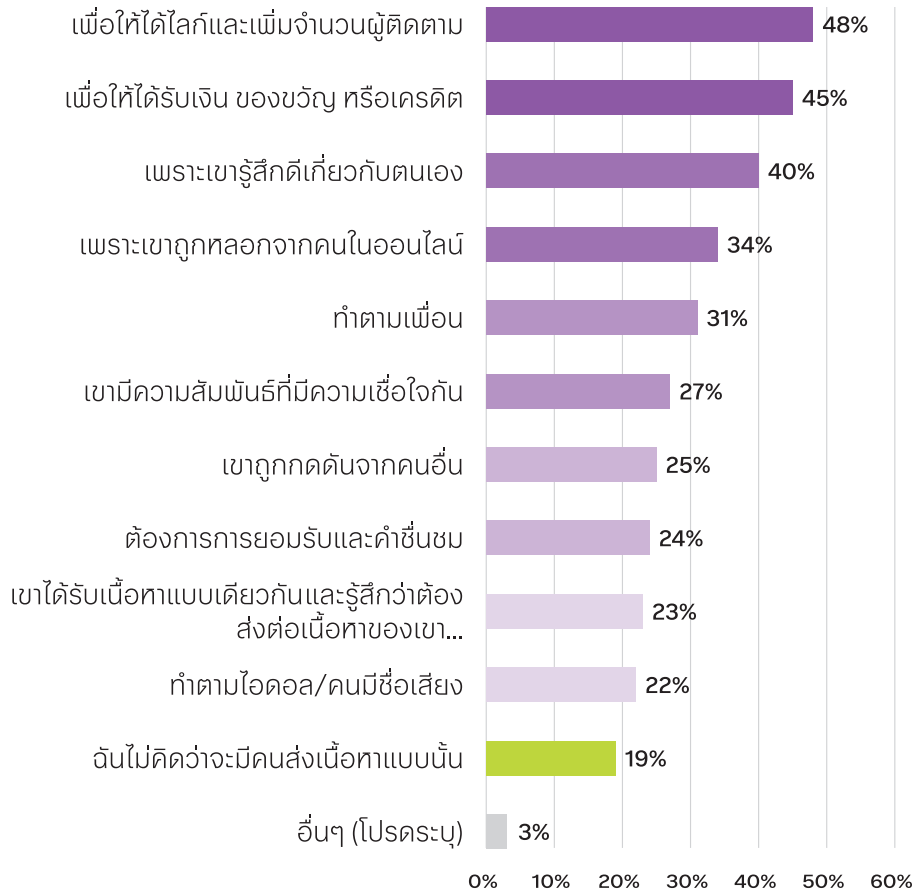
ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 27 เชื่อว่าผู้อื่นส่งเนื้อหาทางเพศเพื่อแสดงความไว้วางใจหรือความใกล้ชิดในความสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม มีเพียงร้อยละ 4 ที่เห็นด้วยว่าแรงจูงใจนี้ใช้ได้กับตนเอง ในขณะที่ร้อยละ 81 ไม่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เด็กผู้หญิงมีแนวโน้มสูงกว่าในการปฏิเสธรอบความคิดนี้ (ร้อยละ 86) และเด็กผู้ชายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75) ก็ไม่เห็นด้วยเช่นกัน

เพราะคนรอบตัวก็ทำ

อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญเช่นกัน ผู้ตอบแบบสำรวจ ร้อยละ 31 เชื่อว่าเยาวชนส่งต่อเนื้อหาทางเพศ เพราะเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน ร้อยละ 23 เชื่อมโยงกับการได้รับเนื้อหาคล้ายกัน และร้อยละ 22 อ้างอิงอิทธิพลของดาราอินฟลูเอนเซอร์ หรือเนื้อหาที่ถูกนำเสนอโดยอัลกอริทึม ข้อค้นพบนี้ชี้ถึงระดับนิเวศของแรงจูงใจ ที่บรรทัดฐานของกลุ่มเพื่อน การออกแบบของแพลตฟอร์ม และวัฒนธรรมการเป็นที่นิยมล้วนมีบทบาทร่วมกันในการกำหนดพฤติกรรม

เหตุผลในการส่งต่อเนื้อหาทางเพศ

สามารถตอบได้หลายข้อ และคำถามนี้ถามเฉพาะกลุ่มเด็กโตที่ตอบว่าตนเคยได้รับเนื้อหาทางเพศ (n=323)

18+

18+

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลของโครงการ Leaked ไม่ได้นำเสนอว่าเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงเพราะความคึกคะนอง แต่เผยให้เห็นว่าเยาวชนดำเนินชีวิตอยู่ในเศรษฐกิจของการสร้างตัวตน ลำดับชั้นทางสังคมของกลุ่มเพื่อน บรรทัดฐานทางวัฒนธรรม และช่องว่างของการให้คำแนะนำปรึกษา

หากเยาวชนร้อยละ 61 เรียนรู้เรื่องความปลอดภัยดิจิทัลด้วยตนเอง คำถามเชิงนโยบายจึงไม่ควรถามว่าเหตุใดเยาวชนจึงขาดความรับผิดชอบ แต่ควรถามว่าเหตุใดระบบรอบตัวจึงปล่อยให้เยาวชนต้องหาทางออกเพียงลำพัง

การเปลี่ยนมุมมองต่อเนื้อหาทางเพศที่ผลิตขึ้นเองว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูกหล่อหลอมจากบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมดิจิทัล ช่วยให้เกิดการรับมือที่เหมาะสมในประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่ แนวทางการรับมือที่:

- เริ่มต้นการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยดิจิทัลตั้งแต่อายุยังน้อยและต่อเนื่อง
- บูรณาการทักษะเชิงอารมณ์และความสัมพันธ์ควบคู่กับทักษะเชิงเทคนิค
- ส่งเสริมทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครอบครัวแห่งกลาง
- รับมือกับแรงกดดันจากความสัมพันธ์ใกล้ชิด มากกว่าที่จะมุ่งเน้นเฉพาะคนแปลกหน้า
- ลดรูปแบบการสื่อสารที่สร้างความอับอาย ซึ่งทำให้เยาวชนไม่กล้าขอความช่วยเหลือ

ท้ายที่สุดแล้ว ความปลอดภัยดิจิทัลควรตั้งอยู่บนความเข้าใจต่อโลกที่เยาวชนใช้ชีวิตอยู่จริง การก้าวข้ามจาก ความตื่นตระหนกทางศีลธรรม ไปสู่การวิเคราะห์เชิงสังคม จะช่วยให้เกิดแนวทางป้องกันที่ตั้งอยู่บนความเป็นจริง อ่อนไหวต่อวัฒนธรรม และสอดคล้องกับชีวิตของเยาวชนอย่างแท้จริง

จากหลักฐานเชิงประจักษ์สู่การปฏิบัติ:

- เสริมสร้างทักษะดิจิทัลเชิงอารมณ์และความสัมพันธ์
ให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนที่สนับสนุนการตั้งขอบเขต การปฏิเสธ
การทบทวนไตร่ตรอง และการฟื้นฟูเยียวยา ควบคู่กับการตระหนักรู้ถึง
ความเสี่ยงในโลกดิจิทัล
- สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและเกื้อกูล
สนับสนุนให้ผู้ปกครองและโรงเรียนตอบสนองต่อสถานการณ์ด้วยความ
เข้าใจและเห็นอกเห็นใจ สร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เยาวชนสามารถพูดคุยและ
ขอความช่วยเหลือได้โดยไม่ต้องกลัวถูกตำหนิหรือตัดสิน
- ตอบสนองต่อความผิดพลาดอย่างเหมาะสม
ปรับมุมมองต่อสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ให้เป็นโอกาสในการ
เรียนรู้และสนับสนุน โดยยอมรับว่าการเรียนรู้และลองผิดลองถูก
ในโลกดิจิทัลถือเป็นส่วนหนึ่งของการเติบโตของเยาวชน

